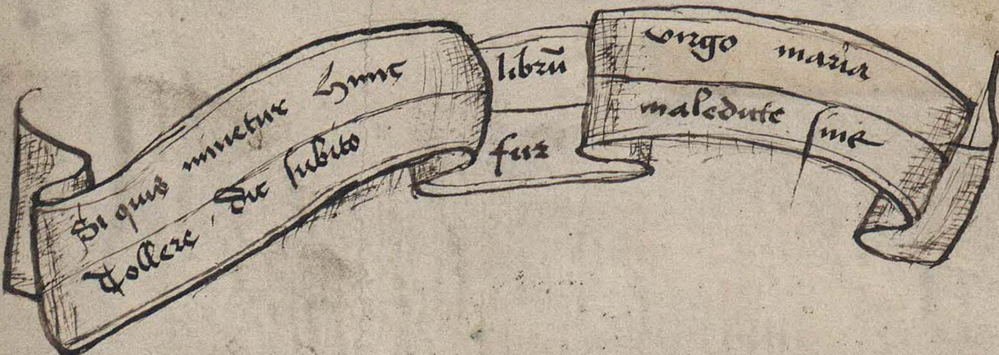

Si quis innitetur hunc
librū
virgo maria
tollere / Dic subito
fur
maledicte sine

Constitutiones Sinodales alme ecclesie strigoniensis.

Sicut doctor sūmus ꝛ egregius beatus Augustinus testatur in libro de fide cristiana ꝙ catholica ecclesia ꝑ orbem diffusa tribus modis existere compbatur. Nunquid namqꝫ tenetur in illa. aut est auctoritas scripturaꝝ noui ꝛ veteris testamēti vel vniuersalis traditio. aut instructio ꝑpria ꝛ ꝑticularū existit. auctoritate vero scripturaꝝ ipsaꝝ totaliter gubernatur ꝛ vniuersali traditione maioꝝ nihilominus regit̃ ipsa tota priuatis cōstitutionibus ꝛ ꝑprijs informationibus pro locorū varietate regit̃ vnaquecꝫ. Ea ꝑpter nos Dyonisius miseratione diuina sancte romane ecclesie titularit̃ scī ciriaci ī termis presbiter cardinalis archiepiscopus Strigonieñ locicꝫ eiusdez Comes ꝑpetuꝰ ac in regno hungarie ꝛ partibus eidem subiectis ac in futurū suibijciēdis primas ꝛ in vtrocꝫ foro Apl'ice sedis legatus natus. Aulecꝫ regie maiestatis sūmus Cancellarius. Quedam ad informatōem moruz ꝛ ecclesiarū nostre dyocesis ꝑfectū ac delictoꝝ cohertōem prudētū ꝑticip ato consilio ꝛ consensu frm nroꝝ de Capitulo antedicte nr̄e ecclesie infrascriptas ↄstitutōes edidimꝰ ꝑ ipsoꝝ varietate credimꝰ expedire ipsasqꝫ in cleri notitia scriptis pn̄tibus duximus deferendas ꝛ in hac sācta Sinodo publicandis Mandantes easdem sub penis adiectis inuiolabilit̃ obseruari ꝛ sup illarum obseruatiōem oēs ꝛ singulas ꝑsonas ecclesiasticas Jure dyocesano ꝑmo scdo et tertio ac ꝑemptorie āmonētes penasqꝫ speciales. ꝛ alias quascūqꝫ insertas ex nūc ipso facto publicantes. ꝛ ꝑferentes in his scriptꝭ ↄ ipsarum temerarios transgressores. Constitutōesqꝫ ipsas interpretandi ꝛ declarandi ꝛ addendi ac minuendi ꝛ ↄ ipsas dispensandi. Nobis nostrisqꝫ successoribus facultate plenaria reseruata.

Carissimi fratres sacerdotes dn̄i ac cooperatores officij nr̄i vos estis. Nos quidē ac ceteri archiepiscopi seu episcopi licet indigni locum aaron tenemus. Vos eleazari Nos vice duodecim aploꝝ fungimur. Vos ad instar septuaginta duoꝝ discipuloꝝ. nos pastores vestri sumus. vos oues cōmisse vobis plebis. Nos sūmo pastori dn̄o nostro iesu xp̄o in cōmuni de vobis ratōem

redditu ri sumus. Uos vo de plebibus vobis commissis. Uestram
itaq in dño ortamur fraternitatem et monemus ac obsecram⁹. vt
memorie cõmendetis et ad implere sumopere studeatis illud quod
est notum ad officij vobis cõmissi onus rite et legitime pagendum.
Duo aũt vnicuiq vr̃m pncipaliter necessaria eẽ noscunt. Primũ
est vita et conuersatio irrephensibilis. Scõm est sciẽtia laudabilis
Et hec pcipue in qtuor consistunt. Primo in ecclesiasticoꝝ sacroꝝ
administratõne. Scõo in eorũdem cauta custodia et contractõne.
Tertio in diuinoꝝ officioꝝ celebratõe. Quarto in aĩarum ac eccle/
siarum regimĩe ac dispositione. Primo nãq vobis vite conuersatõ
irrephensibilis et quo ad vos et quo ad alios est necessaria. Nobis
necessaria est vita vestra sed alijs fama vestra. Unde dñs inquit in
Euangelio Luceat lux vestra coram hominibus vt videant opa ve/
stra bona et glorificent patrẽ vestrum qui in celis est. Alioqn scõm
pphiam. Si sacerdos qui vnct⁹ est peccauerit faciet derelinquere
ppl̃m. Sacerdos enim bñdicendo et agendo male deũ instruit qlit
eum debeat condemnare. et totiens mortis digni sunt sacerdotes
quot subditos ad exempla pditõnis transmittunt. Unde igit vita
et cõuersatio vestra irrephensibilis appareat. et ceteris luceat per ex/
emplum. Expedit ut que sequunt attendatis. Nullus arma vl' gla/
dios ad feriendũ deferat: nisi ex iusta et pbabili causa timoris. Nul
lus comam nutriat atq barbã. sed vnusquisq comã atq tonsuraz
hẽat congruentem. Nullus ebrietatib⁹ crapulis et blasphemijs va/
cet. Nullus spectaculis que aut in nuptijs aut choreys et cõuiuijs
habent intersit. Unusquisq vestrum dolos cõiuratões caueat. odi
um emulatões detractões altercatões oblocutões atq inuidiam
fugiat. Non vagis oculis nõ effreni lingua aut petulanti gestu ince
dat. sed pudorẽ mentis simplici hitu et incessu ostendat. Seniori/
bus pbeat debitam reuerentiam. Et ab omnibus illicitis cor liguã
corpus deo auctore conseruet. Curam pauperum et aliarũ misera/
bilium psonaꝝ habete. viduis et orphanis ac pupillis auxiliũ impẽ/
dite. Et tam in his q̃ in alijs totius boni exemplũ i vobis prebete.
Primum scientes sacerdotis esse officium omnibus pdesse nulli au
tem nocere velle. Secundo cõuenit vos sciẽtia esse ornatos. ne illã
audire mereami ppheticam sententiam. Tu scientiam repulisti et
ego te repellam ne sacerdotio fungaris mihi. Uilissim⁹ quippe cõ/
putandus est. nisi pcellat scientia qui pstantior est honore. Et scõz
pphetam labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem requirũt
ex ore eius: qm̃ angelus dñi exercituũ est. Ignorantia oim sacrarũ

scripturarum pcipue in ministris ecclesie ignorantia est christi. Unde scriptum est ignorans ignorabitur. Et scdm euangelicam veritatē Si cecus ceco ducatum pbeat ambo in foueam cadunt. Uobis autem datum est nosce ministerium verbi dei ceteris autem in parabolis. Omni enim poscenti de fide tenemini reddere rationem. Quadruplici autem scientia vos conuenit exornari put est dictū Et primo illo que in sacramentoꝝ ecclesiasticorum administratōe consistit. Que sunt septem scilicet Baptism⁹ Confirmatō Penitentia Eucharistia Ordo Matrimonium ꝛ extrema vnctio. de quib⁹ singulis aliqua sub compendio pertractemus.

De baptismo

Baptismus est primum sacramentum ianua ꝛ fundamētū omnium aliorum quo non recepto nulla alia prosunt ad salutem. Per illud enim ingreditur ad xpm. at vbi christ⁹ non est fundamentum nullum boni operis superest edificiū. Pro infantibus itaqȝ baptizandis uel pro confessione alijsqȝ sacramētis premium aut precium requirere nolite. Ne propter vestri negligentiam infans aliquis sine baptismo decedat cauete. Unaqueqȝ ecclesia baptismales fōtes lapideos hēat si potest hr̄e. Alioquin ad hoc vas habeat ligneum speciale. paternos aut suos filios spūales Symbolum scilȝ Credo ꝛ orationem dominicam scilicȝ pater nr̄ doceant vel doceri faciant. bonisqȝ moribus informent āmonete plebibusqȝ vestris sepissime insinuare curate. ut si infantuli nati ppter mortis periculum vobis ad baptizandum nequiuerint psentari ab hominibus circūstantibus masculis. uel illis non existentibus a feminis baptizentur. vel etiam a patre uel a marre si alij desunt. In hoc etiam casu pater uel mater non delinquunt sed merētur. Baptismus enim in mortis periculo etiam ab heretico siue scismatico scdm formam ecclesie collatus prodest ad salutem. Sepissime etiam plebibus vestris baptismi formam vt ēt diligēter cū necessitatis articulus occurrerit obseruent isinuate. s. ut baptizās infantem imposito prius nomine pducto signo crucis sup aquā ter in modū crucis inmergat illlum in aquam dicens. A uel B. Ego te baptizo In noīe patris ꝛ f. ꝛ s s amen. Et si nescit litteras baptizans hoc vulgariter dicat. Uerūtamē si tm̄ semel immerserit ꝛ infāti nomen impositum non fuerit infans baptizatus est. Dum tn̄ premissa

forma seruet͂ verbor̄. Ubi vero tanta aque uel temporis copia vel vas aptum ad hoc haberi non potest ut totaliter in aqua mergi pos sit cum scutella uel alio vase aliqua aque q̄ntitas sup̄ caput ⁊ cor pus infantis dicendo p̄missa verba fundatur. Porro vbi in arti culo infans a laico baptizatur: si superuixerit infans quantocius fieri poterit p̄sbytero p̄ntetur. Qui si diligenti examinatōe ⁊ inqui sitione p̄missa ipsam formā non esse seruatā inuenerit illū iuxta for mam ecclesie baptizet. Si vero dubium sit quia forte baptizans qui bus verbis vsus est ad plenum non recordatur. Uel forte qui p̄sen tes fuerant ab inuicem discordant: tunc illum baptizet his verbis Si baptizatus es non te baptizo: sed si baptizatus non es Ego te ba ptizo In nomine patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti Amen. Idez quoqꝫ ser uandū est vbicūqꝫ dubitatur an aliquis sit baptizatus an non. Si vero sacerdoti constiterit infātem a laico fuisse iuxta formaz ecclesie baptizatum non rebaptizet neqꝫ kathetizet eum sed solum vngat in pectore ⁊ inter scapulas oleo benedicto ⁊ in vertice crismate si ne interrogatōe illa abrenuncio: Dicendo orōnes que vnctionibus in talibus dici solent. Nullum religiosū uel interdictum vl' excōica tum uel qui non est baptizatus debet recipere scienter in paternū Et sicut est parentuz infantis affinis ille qui leuat in baptismo sic ⁊ sacerdos qui baptizat.

Secundū sacramentum est confirmatio.

Secundum aūt sacramentū est Confirmatō a xp̄o institutū q̄ apostolos suos confirmauit ⁊ p̄ eos eoruz successores po pulos suos informandos instruxit. In hoc sacramento sic in baptismo cōpaternitas ɔtrahitur impediens matrimonium cō trahendum ⁊ dirimens contractum. Et nullus tamen debet bis cō firmari sicut nec bis baptizari. Nullus nisi sit confirmatus aliū ad confirmatōem p̄ntet. Nullus p̄priuz filiū uel econuerso nec vir vxo rem nec econuerso in confirmatione teneat uel presentetur. Non plures vnum uel vnus plures confirmandos teneant ne obliuio ex temporis diuturnitate uel personarum multiplicatōne proueniēs peccandi occasionem inducant. Nullus hoc sacramentum nisi ba ptizatus recipiat. Nemo sine hoc sacramento vitam debet finire. Ideoqꝫ sepe dicat͂ laicis per p̄sbyteros ne diu expectent cōfirmari. nec hoc faciat de pueris suis fieri. Sane cum aliquis in confirmatōne crismate inungitur caput illius alba tela circūligetur ne recens vn

ctio defluat uel deleatur: que tela per tres dies uel saltem per vnū portetur ꝛ tunc loca diligenter fronte prematur tela aquosa ꝛ igni comburatꝰ ꝛ aqua illa in ignem mittatur.

¶ Tercium sacramentum est penitentia

Tertium sacramentum est penitentia que scđm beatū Ambrosium est preterita mala plangere ꝛ plangenda iterū nō cōmittere. Debent autem in omni vera penitentia adesse tria. videlicet cordis contritio oris confessio si confitens loqui potest ꝛ operis satisfactio iuxta posse sequatur. ¶ Et etiam quartū videlicet firmum propositum iterum non peccandi. Igitur ne ꝑpꝰ vestri desidiam aliquis sine penitentia decedat: diligenter cauete. Quoniam scđm Julium papam sacerdos penitentiam negans reꝰ est animarū. Cauete ne itaqꝫ ꝛ discrete in penitentijs iniungēdis vos habete: ne alios incaute absoluendo vosipsos periculose ligetis. Porro iuxta concilium generale in confessionibus audiendis ꝛ penitentijs īponendis discretū oportet eē sacerdotē ꝛ cautū vt more ꝑiti medici vinum ꝛ oleum infundat vulneribus sautiatis diligēter inqrens ꝛ pctōꝝ circūstātias ꝛ pctā qtūs prudentꝰ intelligat quale eis ꝯsiliū debeat ꝑbere ꝛ cuiusmōi remediū adhibere diuersis expimentis vtendo ad sanandū egrotū. Caueat aūt oīo sacerdos ne v̄bo uel signo uel alio quouis mō ꝓdat pctōrem. Sꝫ si prudentiori ꝯsilio indiget illud absqꝫ expssione ꝑsone reqrat. qm̄ q̇ pctm̄ in pnīali foro sibi detectū ꝓsūpserit reuelare nō solū ē a sacerdotali officio deponēdus. verū ēt ad agendū pnīam ꝑpetuā i artū monasteriū ꝺtrudēdus. Sane in absolutōe penitētis hꝰ forma obseruetꝰ. vt videlꝫ sacerdos ꝯfitenti fcā ꝑ eū gnāli ꝯfessione dicēdo. Cōfiteor deo ꝛc̄. Dicat sic. Iniūgo tibi pnīaꝫ talē siue satiffactōeꝫ ꝑ pctis tuis q̄ mihi cū ꝯtritōe ꝯfessus es. Et ꝯcedo ut alia bona q̄ feceris tibi ad salutē ꝛ ad illoꝝ pctōꝝ remissionē ꝑficiāt. demū ponat manū suꝑ caput eiꝰ ꝛ dicat. Indulgentiā ꝛ absolutōꝫ ꝛ remissionē oīm pctōꝝ tuoꝝ tribuat tibi oīpotens ꝛ misericors dn̄s. Et auctoritate dn̄i nr̄i iesu xp̄i ꝛ ecclesie sue scē ꝛ btōꝝ apl̄oꝝ ꝛ officio ꝛ auctoritate mihi ꝯmissa absoluo te ab his peccatis que confessus: ꝛ his que oblitus es. ¶ Demū precipite ut si postmodum recordatus fuerit alicuiꝰ peccati qđ nō fuit ꝯfessus veniat ad eū ꝛ ꝯfiteatꝰ illud. Nullus alieno sacđoti pctā sua confiteatꝰ a suo sacerdote licentia nō petita. qm̄ nullus reqsitꝰ dolose uel maliciose denegare presumat. ¶ In quibusdam tamen casibus hēre pōt quis alieno sacerdoti ꝯfiteri a suo sacđote licētia

non petita. Primus est si hoc episcopus alijs specialiter delegauerit Secundus si peccans in alia perrochia vult illud sacerdoti illius perochie cōfiteri. tertius si suuz domicilium in aliam trāstulit par rochiam. Quarto si aliquis est vagabundus. Quinta si piculum sibi iminet. nec habere pprium sacerdotem quo casu defficiente alieno sacerdoti potest laico vel etiaz mulieri. Item confessiones mulierū non in loco occulto sed patenti audiat. nec earum facies aspiciat sed capuciuz vel manuz ante oculos teneat nec alias faciem auer tat. si forte per confessionem mulieris vel alterius homis notabile peccatum audiret nec spuat nec faciem torqueat aut signum aliqd faciat ppter quod peccatorem terreat vel rubore uel verecūdia cō fundat ita q aliqua timeat sibi confiteri uel reuelare. Nominatim excōmunicatum vel interdictum uel vsurarium manifestum nullus nisi in mortis articulo ab nostri licentia absoluat. et tunc satisfactō ne si vnde habeat prehabita autem de satisfaciendo cautione ido nea adhibita iuxta iuris et aliarum constitutionum formam absol uatur. Illud postremo adijcimus q sacerdotes plebes sibi com missas frequenter ad confessionem et ad penitentiam moneant et hortentur. Ad hec adijcimus q sacerdotes male ablata incerta si bi a confitentibus assignata nostro penitētiario exhibere et assigna re non differant et nulllus retinere presumat. Caueat insuper qui uis parrochialis sacerdos ne a parrochianis suis in infirmitate constitutis pro sacramentorum ministratione censum vel pecuni am exigere presumat. Item iniungens sibi cōfitēti q aliquas missas faciat celebrare non offerat se ad celebrandum ipsas ne propter questum eas iniungere videatur. Quamuis alias debetur esse be niuolus et paratus peccatorem erigere et onus secuz ferre. Sed nec tacite nec expsse sacerdos aliquid exigat pro penitentia quam iniungit. Sed cum confitens proprio motu aliquid offerre voluerit recipere non negamus.

De eucharistia

Quartum sacramentum est eucharistia. Eucharistia autē grece dicitur latine dator gratie uel bona gratia. Fratres itaqz charissimi corpus et sanguinem domini nostri iesu christi cuz reuerentia sumite homines fideles manu propria com munitate semp i ecclesia eucharistiā patam p infirmis hēte. ipsaqz sub claui in loco honesto reseruare studete qz sepe renouare curate ne hostia corrumpi possit. Reqsiti ad infirmos sine mora festinate

ne sine cõmunione decedat. Eucharistiã in decenti vase ferre cum
suppellicio albo vel alio habitu honesto cum stola lumīe ꝛ campa-
na pcedentibus: q̃m p vosipsos ut pmissum est ferre ꝛ referre cura-
te. ꝛ manifeste ante pectus cum reuerentia ꝛ honore. vt fidelium de-
uotio augeatur: dicendo in eundo septem psalmos penitentiales.
Et quando corpus domini fertur ad infirmum vel refertur: ut oēs
flexis genibus deuote adorent sedule instruite. Nos autem omnib⁹
penitentibus vere ꝛ confessis in eundo ꝛ redeũdo reuerent deuote
ac humilit illud assequētibus ꝺ iniunctis sibi penitentijs duodecī
dies misericorditer relaxamus. Cum autem semel in anno fideles
cõmunicare cõsueuerũt prochianos vestros premonere studete ne
aliquis in mortali peccato occulto vel manifesto existens cõmu-
nicare psumat. Alioquin iudicium sibi manducat ꝛ bibit. Et si for-
te occultus peccator ad cõmunionem publice accedere psumpse-
rit eum seorsum ꝛ secrete amonete diligenter: ut non cõmunicare
psumat: donec vere contritus ꝛ cõfessus fuerit. Qui si abstinere no-
luerit publice sibi cõmunionem denegetis. Si vero secrete a vobis
petierit a cõmunione eum omnino repellite. Si aũt peccatũ ei⁹ de
quo nõ est vere cõfessus manifestũ sit sibi publice debet cõmunio
denegari. Hostias de alio q̃z de puro ꝛ mundo grano frumēti non
faciatis. nec aliquid admiscere illi debeatis. Si quis aũt vrm corp⁹
dominicum in loco non honesto ꝛ non sub fida custodia aut infir-
mis sine decenti illuminatōe ꝛ apparatu denotato tenuerit uel de-
tulerit in floreno vno vsualis monete p qualibet vice in quā cõtra-
fecerit mulctet. Cuius medietas archidyacono suo alia camere no-
stre applicetur districte mandantes archidyaconis: vt in visitatōe
de pdictis diligenter inquirant ꝛ statim nobis in sinodo referant.

De extrema vnctione

Extrema vnctiōe qđ ē q̃ntũ sacrm̄. ait btũs Jacob⁹. Quis
ex vobis infirmat inducat pbyteros ecclesie ꝛ orent super
eũ: vngentes eum oleo. In noīe dñi ꝛ orō fidei saluabit ifir-
mũ ꝛ saluabit eũ deus ꝛ si in peccatis sit dimittentur ei. Infirmos
g visitate ꝛ oleo infirmorum vngite: fideles ad recipiendũ vnctionē
extremā per quā maxime venialia delent peccata existentes dolo
capaces diligent amonete. Et quotienscũq3 necesse fuerit vt vnctō-
nem extremā quis recipiat ꝛ sanitate recuperata ad opus poterit
coniugale redire. hec vnctio per solum sacerdotem fieri potest vbi

alij clerici fieri nõ possũt. Nullũ inungite nisi compos mẽtis extñs. Vbis uel signis illud duxerit postulandũ. Manus sacerdotis egroti exterius inungatis. qz in sui ordinatõe per epm interius iuncte fuerunt. Celerit ad egrotũ inungendũ pergite: ne p vr̃am pigriciam aut negligentiã invnctus decedat. Itez inuncto dualescente loca inuncta lauent̃ ⁊ aq̃ lotõis in ignẽ mittat̃ si ãt decedat tunc secus.

Sextum sacramentũ Est Ordo.

De ordine quod sextum est sacramentũ per quod ordinato tradit̃ ptãs spũalis ⁊ officiũ. Septez igit̃ sũt grad' eccl'iastici videlz hostiarij lectores exorciste acoliti subdiaconi diaconi ⁊ sacdotes. Quib' canoniste adijciũt psalmistat̃. p pmo. ⁊ epatũ p vltio. Quos duos ẽt p ordinibus ipsi ponunt ⁊ dicuut̃ hec sacra. qz in eoꝝ receptione res sacra. i. gr̃a confert̃ qm̃ figurãt ea q̃ ibi gerunt̃. Tres tñ vltimi ⁊ q̃rtus. s. epatus dicũt̃ sacra castimonia a castitate ⁊ otinẽtia quã inducũt. Tales ãt ad ministerium spũale eligendi sũt clerici qui digne pñt tractare dñica sacr̃a. Per tales aũt mistros xp̃i qui spũs sancti gr̃a sunt decori per quos doctrina ⁊ cõuersa tõis forma transfundit̃ in alios. ne celestes margarite spũalium vboꝝ officioꝝq̃ꝫ diuinoꝝ sordide trite pedibus conculcent̃. Inter alia ãt sacr̃a. septimum sacramentum sacerdotalis promotionis maiori ⁊ auctoritate ⁊ dignitate accipiendũ ⁊ dandum est. quasi non sic oblatum fuerit deo desinit esse gratum: ex quo nõ fuerit rite perfectum. Cetera autem sacramẽta vnicuiq̃ꝫ ppter se dãtur ⁊ vnicuiq̃ꝫ talia fiunt quali corde vel conscientia accipiũt. Illõ solum nõ ppter se tñ sed etiã propter alios datur. Et ideo necesse est ut vero corde mundaq̃ꝫ conscientia quantum ad se presumant. Ad alios vero nõ solũ sine omni culpa sed etiaz sine omni infamia pter fra t̃nũ scandalũ. Ad quoꝝ vtilitatem non solũ ut presint. imo etiam ut prosint sacerdotium datur. quia mediatores sũt quidã sacerdotes inter deum ⁊ homines: dum p̃cepta dei populo deferunt predicando ⁊ vota populi deo porrigunt supplicando. Et ideo tales debent existere vt deo grati ⁊ hominibus sint accepti. Deniq̃ꝫ si mediator nõ solum bonus discordes reconciliare nõ põt. qz famil' vtrisq̃ꝫ nõ sociat̃ ⁊ amicicie vinculo nõ est concors.

De matrimonio

Et septimum sacramentum scilicet matrimonium cir/
ca quod sciendum q aliud sunt sponsalia aliud matri
monium. Spōsalia āt sunt futuri mrīmonij repromissio
Et si aliqs dicat pmitto tibi q cōtrahaz tecū matrimoniū. Et post
hui9mōi sponsalia carnal' copula subsequat̄ est matrimoniuz inter
tales Juris interp̄tatōne. matrimoniū autē ē maris z feie diūctio
legitima indiuiduaz vite osuetudinem retinens q per verba otrah
it osensum exprimentia de p̄nti vt si aliquis dicat. Accipio te i meā
diugē. vel si aliqua dicat accipio te in meuz virū. vel verba equipol
lentia. est autē legitima etas ad matrimoniū otrahendi in viro q̄r
tus decimus annus. In femīa vero duodecimus ānus opletus.
¶ Unū tñ est notandum q malitia in vtroqz suplet etatem. ita q ex
corpulentia z sagacitate tam maris q̄z feie indicabit̄ matrimoniū
dato q sit minoris etatis matrimonia clamdestina fieri prohibete
Ipsa quoqz ante nubilem etatem in ecclesia solēnizare nolite. Itez
neptiarum solennitatem z benedictionem certis anni tpibus face
re nolite. s. a p̄ma dñica aduentus vsqz octauam Epiphanie z a se/
ptuagesima vsqz ad octauas pasce z a dominica ante Rogationes
exclusiue vsqz ad primam dominicam post penthēs exclusiue. in q̄
quidem dominica z post licite fieri possunt. Nullus sponsus in vxo
rez recipiat aliquā de consanguineitate prior] sponse uel econtra
Et copulam carnis phibete ne sui sanguinis feminaz vsqz ad q̄rtuz
gradum inclusiue quisqz carnaliter accedat. aut cum ea matrimo/
nium contrahat. Et sub excōicationis pena talibus religionem in
trare uel castitatem seruare psuadete. aut matrimonium deiceps
contrahere phibete licet contractum teneat. Nullum contrahere
matrimonium cum ea quā pater eius baptizauit etiam si fuerit sa
cerdos baptizans. aut etiam quam ipse pprijs manib9 baptizauit
aut in baptismo tenuit permittite. Omnes tamen filij z filie duoꝝ
compatꝝ aut cōmatrum siue ante compaternitatem siue post geni
ti fuerint possunt inter se matrimonialiter copulari. Illa tamen p
sona dumtaxat excepta per quam compaternitas est contracta:
quoniam alicui filiorum sui compatris uel cōmatris matrimonia
liter copulari nō potest. Nullum quoqz cum matre uel cuz filia spi
rituali matrimonium contrahere sinite. Et si iam matrimonio cō
tracto vir tenet in baptismo uel ofirmatōe filium vxoris sue ul' ecō
uerso uel proprium filium non separatur pp̄ter hoc matrimoniuz
siue illud ex ignorantia siue ex malicia fiat. Cum filia autem tem/
poris sui non tamen cum illa per quā compaternitas est cōtracta

sed cū alia non phibetur quis matrimonium contrahere q̄uis honestum sit abstinere. nec mulieri quantūcūq̨ annoꝝ numero ⁊ q̄ntūcūq̨ vir eius absens fuerit donec ei de morte viri constet matrimonium contrahere potest. Et idem est in viro obseruandum.

De interdictis

Et quoniam pcepimus prochdolor quosdā ecclesiarum rectores tante cupiditatis ⁊ auaricie scrupulo accensos fore q̄ p̄fata a iure introducta tempora minime aduertētes certa pecunia uel aliquo munere acceptis licentiā p̄dictis interdictis temporibus ducendi vxorem uel nuptiarum solennitates celebrā/di concedere non verentur quam licentiam etiam nos concedere minime valemus. Ideo quicunq̨ plebanus uel viceplebanus aut alius curā habens animarū de cetero p̄sūpserit i ip̄is interdictis a iure temporibus licentiam vxorem ducendi uel nuptiaruꝫ solennitates celebrandi concesserit ipsum tenore p̄ntium ab ingressu ecclesie suspendimus quam suspensionem si violauerit non habita absolutione a se Strigonien̄ ipsum ex tunc prout ex nunc ⁊ exnunc prout ex tunc irregularitatis incurrisse maculam. hoc presenti nostro declaramus edicto. Si quis vero predictorum sue salutis ⁊ status imemor quicq̨ pro huiusmodi licentia vxorem ducendi uel nuptiarum solennitates celebrandi accipere uel promissionem de dando presumpserit ipsum Symoniacam prauitateꝫ se damnabiliter nouerit incurrisse. Omnibus ⁊ singulis archidiaconis ⁊ alijs quibus subditorum visitatio competit districte mandamus quatenus i visitationibus eorum de talibus inquirant ⁊ nobis ul' vicario nostro denunciare non obmittant.

De nuptijs

Uerum q̄ quosdā laicos itm̄ sathanas suo subiecit dn̄io cōpetens scē statutis ecclesie p̄dicatōibus ⁊ debitis intimatōnibus ⁊ amonitōib⁹ carnales copulas ⁊ solennitates nuptiarum hijs sacris temporibus ab ecclesia ob reuerentiam dei intdictis in circūcisis aurib⁹ indurati refrenare ⁊ artare se plebanosq̨ ⁊ ecclesiam infestare damnabiliter consueuerunt. quibus tamen agēda ad hec prolixa sunt tempora concessa huiusmodi scilicꝫ matrimonij sanctum sacramentum q̄ licite et cum merito tempore congruo a deo concessum fuerat dyabolico libantes peccato mortali inficere non verentur. Uolentes igitur quantum cum deo possumus hanc damnatam abusionem pene etiam additiōe extirpare. Statuim⁹ q̄ quicū q̨ laicus de cetero ipsis interdictis a iure

temporibus mrimoniū consumare uel nuptiarū solennitates celebrare defacto presumpserit decem flor auri puri uel plꝰ aut minus scdm facultates eorum pena camere nostre applicanda mulctet. ꝛ nihilominus huiusmodi excessus absolutōem sedi nostre reseruandū.

De banno matrimonii

Quodqꝫ etiam plurimum accidit siue aduentantes de lōginquis partibus dimissis legittimis vxoribus p̄mis ꝛ vltimis atqꝫ ut ita vtamur verbis quorum notitia ꝛ status penitus ignoratur non aduertentes salutem anime sed amplexꝰ adulterinos ꝛ carnis desideria amantes ad vota illicita se transferre nō verentur. plebani quoqꝫ ꝛ alij viri ecclesiastici curam animarum hn̄tes interdum ex inaduertentia. aliquando vero munerībꝰ ꝛ alijs terrenis excecati. Abs banno hoc est trina monitione circa solennitates matrimoniorum in ecclesijs eoruꝫ de iure fiendis aut scrutinio de noticia contrahendoruꝫ omissis in facie ecclesie matrimonia solennizant ad cuiusdam fieri permittunt ꝛ consentiunt. Ex quibus multa pericula animarum apud laicos sepenumero vsqꝫ ad mortem eueniunt. Uolentes talibus periculis ꝛ scandalis per remedia oportuna salubriter ꝓuidere Oibꝰ ꝛ singul in ꝛ sub dyocesis ac iurisdictione strigonieñ cōmorantibus In vivtute salutaris obedientie ꝛ sub pena suspensiōis a diuinis quā suspensionē nisi feceritis uel alter vestrum fecerit quod mandamus modo immediate subscripto in vos ꝛ vestrum quemlibet ferimus in his scriptis ꝛ si durante huiusmodi suspensione vos uel alter vr̄m missis alijsqꝫ diuinis īmiscueritis siue alter vestrū immiscueritis siue alter vr̄ꝫ immiscuerit irregularitatis penam p̄nti statuto incurrisse declaramus ac incurrere volumus ipso facto bannum siue trinam monitionem in ecclesijs vr̄is ante matrimoniorum solennitates tribus diebus festiuis. si vero fieri potest infra spaciū q̄ndecim dierū an̄qꝫ a ꝯhentibus solēne iuramētū in facie ecclesie recepitis. Illo dn̄iqꝫ eis declarato si eēnt a deo noti atqꝫ nobili prosapia ortu, quorū notitia vera ꝛ eorundem pentum holeretur ꝓ quibus parentes ꝛ cōsanguinei ꝓpinquiores fidem facerent in eo ut nullum impedimētum legittimum ipsis contrahentibus obesset. semper scrutinium p̄mittente matrimonia siue sponsalia i facie ēcclesie solēnizari p̄sumatis. Forma autem banni siue trine monitionis huiusmodi

seruari hec est paulus filius Nicen̄ vult contrahere m̄rimoniū cum ka. filia Johannis de tali villa tali die. Ideo si quis habet causā rationabilē cur fieri non debeat: veniat ⁊ dicat. scōo die festiuo simili modo. tertio quoq; similiť. Qn̄ videlicet solenniť ɔtrahere volunt Hmōi aūt bannum siue trinam monitōem corā populi multitudīe in ecclesia vel in sermone p̄mittatis. Si quis contra huiusmōi n̄ra statuta venerit pene suspensionis p̄fate subiectus sit ipso facto. qd̄ statutum ꝑpetue duraturum in ecclesia p̄fata Strigonien̄ apd̄ alia statuta manere volum⁹. Atq; oibus curatis in dyocesi Strigonien̄. ac iurisdictōe cōstitutis ⁊ cōmorantibus etiam non curatis obseruare sub penis interdicti p̄missis ac vni⁹ marce puri argēti camere n̄re ⁊ suo archidyacono si quos auctoritas archidiaconoꝝ comp̄hēdet excedentes.

De custodia sacramentorum ⁊ q̄liter teneāt

Secūdo quoq; illa scientia vos ɔuenit exornari q̄ in cauta custodia sacramentoꝝ consistit. Nullam ergo feminā ad altare ministrare uel calicē domini tangere permittite. Altare mundis linteis coopite: que simul cum vestibus sacerdotalib⁹ saltem bis in̄ anno lauentur. sup altare nihil nisi capsas ac reliq̄as ⁊ cruces libros: officio tunc necessarios candelabra ⁊ pixides pro corpore dn̄i poni sinite libros ecclesiasticos sufficientes habete. Uasa sacra ꝑprijs manibus abluite ⁊ abstergite. Ecclesie sint bene mūde ⁊ cooperte ⁊ earū atria vndiq; bene ornata ⁊ decenter custodita ꝑtinentia in ministeriuꝫ altaris vtputa corporalia palle ⁊ vestimēta ministerioꝝ ac etiam ornamenta ecclesiarum mūda seruate. Indecens eni est in sacris sordes ingerere que decent: indecorat etiaꝫ in ꝑphanis. corporalia a solis sacerdotibus ⁊ dyaconis lauentur ⁊ in vase inquo aliud nihil fiat ⁊ aqua ablutōnis intra ecclesiā in loco vbi conculcari non possit fundatur. Palla vō p̄or clericis īferioris gradus lauari vestimenta ministroꝝ si fuerint vetustate consūpta nec alijs vsibus eccl'iastic] sint apta cōburanť ⁊ cineres ītra ecclesiam recondanť vbi tn̄ nequeant pedibus transeuntium cōculcari.

De diuinorum officiorum celebratōe.

Ma deniq3 scia tertio vos p̄sbyteros expedit eē ornatos q̄ in diuinoꝝ officiorum celebratōne ꝯsistit. Omni ergo nocte indefesse ad matutinum surgite cursum xp̄m horis cō petentibus decantate uel perlegite missarum celebratiōes deuote ꝛ religiose pagite. Sciant etiam dyaconi ꝛ subdiaconi ac clerici si i minoribus sint beneficiati ad dicendum horas canonicas se teneri. Nullus plures missas vna ꝛ eadē die celebrare audeat nisi in festo natiuitatis dn̄i. ꝛ alijs casibus ꝯcessis a iure. Et tunc nō nisi i vltima vinum ꝛ aquā pfusionis sūmat. Nam post sumptōem illius ieiunus nō eēt. Nullus sacerdos solus missam dicat. Sed vnusq̄sq3 clericum uel scolarē hēat qui sibi ad missam rn̄deat ꝛ cū quo si voluerit psalmos dicat. Omni die dn̄ica exceptis dn̄icis pasce ꝛ penthecostes aquā bn̄dicatis ꝛ altaria ꝛ plebes vr̄os aspgite ad quod pagendū vas decēs hēte. Pfones missarū pfaciones ꝛ canonez bn̄ intelligere ac discrete ꝛ mēorit̄ scire pferre studete plebib⁹ vobis cō missis de epl̄a Euangelio vel alia sacra scriptura dieb⁹ dn̄icis ꝛ festiuis aliq̄ prudēter enunciare curate. Epistolā ꝛ euāgeliū bn̄ legere, ꝛ pplm ad l̄ram exponere: scire studete psalmos ꝛ alios v̄sus ꝛ eorū distinctōes cū solitl cāticl scire pcurate. Symbolū athanasij qd̄ icipit. Quicūq3 vult de fide catholica exorcismos salis ꝛ aque. Septē psalmos penitētionales atq3 pces mēorit̄ tenete. Ordinē etiaz baptizandi ꝛ reconciliandi scd̄3 canonū añtteṁ ꝛ formā vngēdi infirmos ꝛ orationem in exequijs mortuoꝝ agendam ꝛ alia sil̄ia hērē ꝛ scire studete. Nullus clericus nisi sacerdos fuēit kathetizet ul̄ baptizet aut aquam dominicis diebus exorcizet vel mortuos sepeliat. Dyaconus autem in mortis articulo vbi sacerdos haberi non potest hoc facere potest. Et nullus prius dicto uel audito matutino ꝛ p̄me officio missam dicat. Nullus etiam post sumptū cibum potū ꝗ quantūcūq3 modicū missam audeat celebrare. Nullus nisi i nocte dormierit ꝛ digestione celebrata missam mane celebrare presumat: quoniam non intelligitur esse ieiunus. Sed si digestio celebrata sit quamuis dormitio non precesserit poterit celebrare. Si vero dormicio precesserit ꝛ digestio celebrata non sit: missam celebrare non licet. Nemo in mortali peccato constitutus missaz celebrare p̄sumat sed prius confiteatur si inuenit sacd̄os. ꝛ si ineniri nō pt nō celebret nisi forte causa vrgens ꝛ necessitas immineat que sine graui scandalo preteriri nequeat ꝛ tunc assit contritio et propositum confitendi. Quia vero misse officiuz inter cetera diuina officia ē

excellentius merito ꝛ deuotius ꝛ cum cautele studio ac vniformiꝫ conuenit celebrari. Circa quod tamen tam in audiendo q̄ꝫ in dicē do a multis multotiēs erraꝫ incaute. Jdcirco studeant sacerdotes missam scōm ritum debitum ꝛ solitum ecclesie morem scire. ꝛ per omnia obseruare: qm̄ si reperti fuerint circa illud incaute ꝛ minus prouide se habere grauiter punientur iuxta delictorum exigentiā.

De simonia

E simonia vitanda ꝛ de parrochianis in peccato existenti/ bus amonendis. Quarto illa scientia vos ornatos eē opor/ tet: que in animarum ꝛ ecclesiarum regimīe ac dispositiōe consistit. Nullus itaqꝫ propria ecclesia dimissa aliam gratia quest⁹ inquirat. ꝛ nullus per potentiam secularem ecclesiam teneat. Ad/ ulteros manifestos ꝛ concubinarios: ut resipiscant amonete: quod si contempserit nobis vel vicario nostro eos denunciare curate p̄/ textu cuiuscūqꝫ consuetudinis sacrum crisma vendere uel pro ba ptizandis infantibus aut reconciliandis peccatoribus uel īfirmis uel pro testimonio penitentie uel reconciliatione fiēnda aut pro mortuis sepeliendis aut pro penitentia aut benedictionibus nubē tium sero quibuscūqꝫ alijs ecclesiasticis sacramentis precium aut premium uel promissionem exigere uel subripere nolite. Sed gra tis ꝛ liberaliter huiusmodi sacramēta prebete. Attendendū q̄ꝫ scri ptum est gratis accipistis gratis date. quibusquidem charitate sic pactis gratanter ꝛ cū gratiarum actione potestis recipere q̄ spon te ꝛ volūtarie vobis a fidelibus offeruntꝫ. Ad quod etiam postmo/ dum a nobis de iure cogi possunt si diu fuerit consuetum.

De sepulturis

E sepulturis ꝛ qui sint in ecclesia uel cimiterio sepeliendi ꝛ qui non ꝛ quibus denegari debeant sacramenta. Sane si mulier stante mr̄imonio uel etiam soluto sine electōne se pulture obierit in cimiterio ecclesie ꝓchialis ꝛ in sepulchro viri p̄ mortui tumuletꝫ. Pōt tn̄ vbi maluerit eligere sepulturā. laycos in/ tra ecclesiam sepeliri absqꝫ nr̄i licentia ꝓhibemus nisi patron⁹ eius dem ecclesie fuerit aut ꝑ fabrica ecclesie aliquid dederit: Si quis huius nostre prohibitōnis transgressor fuerit. in vna marca vsua/ li mulctetur pena. Cuius medietas camere nostre applicetur

Alia medietas archidiacono suo quem monemus ut in visitatio/ne de hoc diligenter inquirat. Et quicquid ratione sepulture eue/nerit nihilominus fabrice illius ecclesie applicamus. Debent autē ecclesiastica sacramenta denegari hereticis paganis iudeis gentili bus ꝛ omnibus extra fidem catholicam constitutis: necnon excō/municatis maiori excōicatione ꝛ interdictis, atqꝫ his qui i tormē/tis moriuntur. Et insuper usurarijs predonibus ꝛ raptoribus ma/nifestis nisi penituerint uel usuras vel rapinas restituerint uel ad restituendum securitatem prestiterint scḋm formam iuris. Si vo predicti non haberent in facultatibus tempore mortis sue vnde re stituere possent: non debet quilibꝫ usurarius predicta pena puniri Raptori vero qui in sanitate non penituit uel emendauit si in mor te securitatem prestare nequiuerit cimiterium non negetur. Nul/lus tñ clericorū intersit illius sepulture. Item illos qui se suspen/dunt uel precipitant uel gladio vel cultello se perimerunt: nisi in morte signa penitentie in eis apparuerint manifeste denegetur se/pultura ꝛ generaliter omnibus quos constat in peccato mortali decessisse.

De decimis et pena

E decimis ꝛ qualiter non soluentes debeant puniri ꝛ qui interdictū non seruauerunt. Ceterum cū decime ex prece/pto dominico debite sint q̄ sunt tributa egentiū animaruꝫ moneatis plebes vestras ut integraliter eas soluant nobis ꝛ ill' qui bus debentur iuris diffinitōe uel consuetudine mediante. Quibꝰ uel eoꝝ aliquibus nō soluentibus iuxta ꝙ receperitis a nostris de/cimatoribus in mandatis interdictum uel aliam ecclesiasticam cē/suram studeatis inuiolabiliter obseruare. Quo interdicto uel sus/pensione uel alia ecclesiastica censura durante. vos diuinis officijs sicut prius immiscere cauete ne irregularitatē incurratis a qua ir regularitate non nisi per papam dispensationis beneficium poteri tis obtinere. Si quiaūt ex vobis temeritate ppa in posterum hu iusmodi censuras ob causam non solutōnis decimarum seu aliarū iurium nobis debitori aut quācūqꝫ aliam impositum non curaret obseruare. cum ex hoc rumpatur neruus ecclesiastice potestatꝭ cō mittimus vt ꝑpter irregularitatem ex hoc contractaꝫ incarcerari ꝛ bonis omnibus per vicarium nostrum valeant spoliari ꝛ eorum ecclesijs turpiter excludi. de quibꝰ alijs ꝑsonis idoneis obseruato

sciueritis decimas non soluisse quibus tenent̃ ꝛ publicatū extitẽit eosdem ad cōmunionem nullatenus etiam in mortis articulo admittatis: nisi nō habuerint vñ satisfaciãt de eisdẽ. Si aũt publicatum nō est. talesqꝫ in cōfessione reuelarent etiam ad cōionem ipos admittere nullatenus debeatis: nisi nobis aut nostris decimatoribus satissecerint de eisdem.

De sententia excommunicationis

E sententia excōicationis: duplici maiori ac miori ꝛ aliis censuris ꝛ effectu vtriusqꝫ excōicatōnis ꝛ per quẽ possunt tolli. Circa censuram ecclesiasticam aũt sciendũ est. Q sub h nomine censura excōicatio interdictũ uel suspensio intelliguntur. Excōicatio aũt duplex est. s. maior ꝛ mior maior est qui anathematizat aliquem extinctis candelis pulsatis campanis uel ob cãm aliquam ipse uel alter ptãtem habens fert i aliquam excōicatōis sniam etiã pdicto ordine non seruato. ꝛ ista sepat excōicatũ a cōmunione fidelium ꝛ pticipatōne ac pceptione ecclesiasticoꝝ sacramentoꝝ ꝛ ab ingressu ecclesie. Sed nec iuxta ecclesiam debet stare excōicatus duꝫ diuina officia celebrantur. Minor vero excōicatio contrahitur cum aliquis cum excōmunicato pticipat excōmunicatione. ꝛ hoc remouet a pticipatōne sacramẽtorum uel eucaristie donec fuerit absolutus. Jmmo clericus uel laicus caute agit si non intrat ecclesiam sic ligatus. sed dicat officium suum in cimiterio si est clericus, donec fuerit absolutus ꝛ prohibetur a participatione sacramentorum licet grauiter peccet intrando ecclesiam uel celebrando missam. nullam tamen irregularitatem incurrit. Etiam peccat conferendo ecclesiastica sacramenta. sed ab eo collata virtutis non carent effectuꝫ. Clericus vo sciens se excōmunicatum maiori excōmunicatōne interdictum uel suspensum ab officio ꝛ ante absolutionem officia diuina celebrat sicut prius dictum est irregularitatẽ incurrit super quo solum papa potest cum eo dispensare. Extra ecclesiam si est in sacris ordinibus constitutus tenetur nihilominus subsilentio sicut ꝛ cleric⁹ dispositus dicere horas suas. Sententia aũt excōmunicatōis suspensionis ꝛ interdicti tolli potest per eum, qui eam tollit uel per eius superiorem. non aũt per simplicem sacerdotem. Porro cum aliquis fuerit excōmunicatus maiori excōmunicatōne ꝛ debet absolui. hanc formã absoluendi ab omnibus volum⁹ inuiolabiliter

obseruari videlz q absoluens iuramēto ab excōmunicato recepo dependo mandatis ecclesie τ hoc p penitentia iniūgat τ virgaz seu baculum in manu tenens sup eum genu flexo cum aliquibus vge uel baculo pcussionibus dicat psalmū Miserere mei deus. De⁹ mi sereator nostri cum gl'a patri τ c. ac pater nr̄. v. Saluū fac seruum tuum dn̄e. Deus meus sperantē inte. Nihil pficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. Esto dn̄e turris fortitu dinis A facie inimici. Dominus vobiscū. Et. Oremus. Deus cui pro prium est misereri semper τ pcere suscipe deprecatōez nostram ut hunc famulū tuum uel ancillā quem uel quam excōmunicatōnis cathena cōstringit miseratō tue pietatis absoluat p xp̄m dn̄m. τc. Oremus. Presta quesum⁹ dn̄e huic famulo tuo digne penitētie fru ctum ut ecclesie tue sancte a cuius integritate deuiauerat peccan do admissorum veniam ꝯsequēdo reddat̄ innoxius p xp̄m. Et p⁹ ea absoluat eum dicens. Auctoritate dei omnipotentis τ beatorū petri τ pauli apostoloꝝ eius qua fungor τ ecclesie sue sancte Absol uo te ab excōmunicationis vinculo quo ex tali casu τ actione con tumacie τ non peritōne iuris ligatus eras. τ restituo te cōmunioni τ pticipationi ecclesie. τ omnium fidelium τ ecclesiasticis sacramē tis. In nomine patris τ filij τ sp̄us sancti amen. Et pcipio tibi q̄ d̄ cetero talia τ his similia nō cōmittas. Porro absoluens a mino ri excōmunicatōne excōmunicati confessione audita absq3 solen nitate aliqua sic dicat. Auctoritate dei omnipotentis absoluo te a vinculo huius minoris excōmunicatōnis quā mihi confessus es et a qualibet alia si teneris in quantum possuz τ debeo τ restituo te ec clesiasticis sacramentis.

De habitu clericorum

Quibus vestibus τ pānis τ quo habitu clerici τ religiosi vti debeant aut qua pena puniantur contrafacientes τc. Pro uideamus etiam circa honestatē clericoꝝ salubriter. Quō omnes clerici singuliq3 psone ecclesiastice: tam psentes q̄3 future nostre ciuitatis τ dyocesis tonsuram τ habituz deferant clericales ordini suo ac statui cōpetētes vestes vgatas seu diuersi coloris mi nime deferentes. Comprehensosq3 in aliquo crimine uel excessu eo rum contra hoc publice incidentes. extunc pnunciamus tales vt clericos siue personas ecclesiasticas non fore per nostram curiam refendendos. Et ne circa habitum deferendum a clericis ī quouis

statu ul' ordine cõstitutis secularibus aut regularibus possit ignorantia allegari. Statuimus q oẽs tam dignitates i ecclesia nostra habẽtes q̃ canonici seu sacerdotes nostre dyocesis. et clerici absq tabardis aut clamidibus aut detecta corona publice nõn incedãt aliter aũt curialiter incedere poterunt ut cuz eos exigerit equitate extra loca sua. Religiosi autem deferãt vestes aptas ordini suo. cõtrafacientes autem exnũc cõmittimus per nostruz vicarium prout expedit puniendos.

De clericis concubinariis

De clericis ↄcubinarijs et pena qua sint puniendi et quales mulieres in domo possunt habere proinde etiaz ordinam' super continentia a clericis obseruando ita videlicz q nullus in dignitate vel personatu constitutus. aut canoniaz seu rectoratum alicuius ecclesie habens aut sacerdos seu clericus quicũq in sacris ordinibus constitutus in domibus ecclesie maxime illi cõtiguis uel cõnexis. aut alijs vbicũq sub nomine suo mulierem aliquam retinere presumat: nisi forte mulier esset que in continentia non esset suspecta. aut in gradu consanguineitatis proxia foret illi coniuncta. In hoc vero delinquentes scilicz clericum et sacerdotẽ in quouis beneficio ecclesiastico constitutum qui focarias seu concubinas: aut in domibus ecclesie aut suis aut aliorum suo nomine manifeste retinuerint modo supradicto in quinq marcis vsualis monete condemnamus: Quarum medietas camere nostre applicetur. alia archidiacono suo: si nobis denunciet. cui in virtute sancte obedientie iniungimus: vt in visitatõne de talibus diligent' inquirat et nobis aut vicario nostro referat. Si autem post dictam correctionem per mensem durauerit ipsum ab officio et beneficio suspẽdimus: quam suspensionem per alium mensem si sustinuẽit ipm excõicam' i his scptis quã excõicatõz si p aliũ mẽsez imediate sequẽtem sustinuerit beneficijs et officijs et dignitatibus ecclesiasticis q̃ in ecclesia nostre ciuitatis seu dyocesis seu iurisdictõibus obtinẽt declaramus fore priuatos ipso facto: quorum prouisionem nobis ac nostris successoribus reseruamus facto predicto inquantum existente notario Ita q excusationi inficiationi seu denegationi locus penitus non existat. Qui autem beneficium non haberet ecclesiasticum. hunc pena pecuniaria vltra predicta per nostrum vicarium cõmitttimus puniendum Aut duris carceribus mancipandũ.

Additio de concubinarijs

Additio ad constitutōem de cōcubinarijs Quāq̄ꝫ ꝓpositis ⁊ Archidiaconis ⁊ alijs ꝑsonis ecclesiasticis nr̄e dyocesis ⁊ iurisdictionis quibusuis visitandi ecclesiarū rectores sibi subiectos: quōlibet cōpetit si erit equitate seruata ut audiuistis de medietate pene ꝓuisum ut districtus ⁊ archidiaconatꝰ suos possēt a cōcubinarijs ⁊ alijs facinorosis purgare criminibus. tn̄ quidam ipsoꝝ ut sumus edocti auaricie ducti cecitate q̄ sua sunt nō q̄ iesu xpi querentes in animarū suarū ⁊ sibi cōmissarū ꝑiculū penā predictam ꝑ se vsurpantes nobis aut vicario nr̄o seu in sinodo minime denūciat. Camerā nr̄aꝫ defraudantes. ⁊ quod deterius est criminosos in suis excessibus permanere ꝑmittentes: ut eos liberius emūgāt ⁊ nulla sequat̄ correctio: solū aliquos pauperes denūciando. ⁊ aliqn̄ alios ex odio: quos non possūt ad voluntatē suā exactionare ⁊ spoliare ꝑ sinodales testes darifaciendo. quidā etiā ꝑdictoruꝫ ꝓpositorum archidiaconoꝝ ⁊ ꝑsonarū ecclesiasticarū dignitates ⁊ presidentias eorum questum putantes in grauamine ecclesiarum sibi subiectarum cum viginti aut pluribus equis quos aliqui tempore visitationis fiende imprudenter accomodant cum famulis incompositis cum canibus venatorijs et auibus visitans ecclesias ⁊ plebanos eoꝝ spoliando magis q̄ꝫ corrigendo. Aliquando vero per capellanos aut familiares qꝫ eis non licet visitant ecclesias et plebanos multipliciter venando ⁊ spoliando in scandaluꝫ ecclesie honestatis non modicum. Nolentes igitur premissa sub simulatōne pertransire sed sicut ex debito nostre sollicitudinis tenemur de remedio prouidere oportuno habita cum fratribus nostris de capitulo Strigonien̄ matura deliberatōe hac sacra approbante Sinodo statuimus ⁊ decreuimus sacrorum canonum vestigijs inherentes qꝫ quilibet prepositus siue archidiaconus aut alia persona ecclesiastica quibus de iure uel de consuetudine legitima ius visitādi sibi subiectas ecclesias competit singulis annis semel tantū per se ⁊ nō ꝑ alium visitare sibi subiectas ecclesias teneatur. In q̄ visitatione numerum octo equoꝝ non excedat: nisi forte vbertas ecclesie visitande aliud induceretur. ⁊ de hoc visitande se grauatum pretendere non possit uel nisi vicearchidiaconum illius districtus secum pro informatione habere velit qui vltra q̄ꝫ duos equos habere non possint. nec tamē per illi archidiaconi ul̄ visitatores q̄ hactenꝰ

paucioribus equis vti solebant plurimum equorum credant sibi i visitatione potestatem indultam. In qua visitatōne inter alia de statu ecclesiarum plebanorum ⁊ parrochianorum se diligenter informent concubinarios ⁊ alios facinorosos ac ceteros defectus ecclesiarum fideliter registrando. ⁊ demum per se non per testes Sinodales quando sinodus celebratur nobis. quando vero sinod⁹ non celebrat̄ vicario nostro fideliter ⁊ conscientiose assignare debeant et teneantur ut sic exemplum sequi debeat debita et iusta correctio ⁊ emendatio. parati enim sumus ꝺ medietate pene ipsis debenda obseruare constitutionem predictam. Si quis vero deinceps contrarium attemptare presumpserit uel a publicis concubinarijs uel alijs manifestis facinorosis aliquid exigerit ob non accusandum uel deferendum ut premittitur uel promissionem acceperit aliquam uel per alium visitare presumpserit uel numeruꝫ equorum transcenderit pretaxatum ipso facto. Sententiam suspēsionis ab officio ⁊ beneficio incurrat a qua absolui non possit nisi duplum eius quod acceperit restituat ⁊ satisfaciat camere. Cuius dupli medietas denuncianti nobis uel vicario nostro applicetur. Scitum ꝙ si durante dicta suspensiōe se diuinis immiscuerit erūt ipso facto irregulares ⁊ merito nos ad prouisionem beneficiorum suorum alijs fienda procedere poterimus. Sciant insuper oēs prefati ꝙ durante dicta suspensione suorum beneficiorum fructus non faciunt suos: sed eos extunc prout ex nunc ⁊ ex nunc prout extunc ad fabricam ecclesie nostre reseruamus. Ne auteꝫ plebani exempti possint se sine visitatione ⁊ correctōne euasisse gloriari singulis annis de visitatore idoneo ipsis plebanis exemptis ꝓuidere intendimus qui iuxta predicta et canonum sanctiones eos visitare debebit et nobis in sinodo quādo celebrabitur aut vicario nostro in scriptis fideliter ⁊ conscientiose referre tenebit. Intendimus enim etiam aliam constitutionem super modo visitandi ecclesias subiectas ⁊ que sit ipsorum iurisdictio facere ordinari quam deo duce suo tempore ⁊ loco publicari faciemus.

Quod clerici in domibus eorum vinum non tabernent.

Quod clerici vinum in domibus eorū non tabernent nec officialatum laicorum recipiant ꝉ laicalib⁹ matrimonijs

se non immisceant de qua contrafacientium. Decreuimus insuper in presenti sinodo q nulla persona ecclesiastica nostre ciuitatis et diocesis et iurisdictionis mercationibus et negociationibus laicalibus se publice immiscere presumant illã sua persona exercendo uel per alios pro laicorum scandalo exerceri faciendo aut exeq mãdando nec officium publicum seu officialatum alicuius laici temporale i seculari curia exercere debeat nec vinum minutatim in domo sua audeat propinare ut in taberna fieri consueuit seu leues viles uel suspectas personas hospitare aut cum ipsis modo aliquo conuersari. Delinquentes autem in talibns pena congrua vicario nostro cõmittimus puniendos. propinantes autem minutatim uina i domibus eorum signo ad thabernam posito et omnes ad bibendum ibidem vinum admittendo amissionis vini vasis illius per castellanum nostrum auferendus pena mulctet.

¶ De hora missarum.

Qualiter et qua hora misse et alia diuina officia debeant celebrari et in quibus ecclesijs et qui debeant interesse, et quibus indumentis in diuinis officijs vti debeant et q corpus xpi et alia sacramenta in mundo vase seruentur. et q vasa et res pphane in ecclesia non teneantur etc. Prouidimus ita insuper q in nra kathedrali aut qualibet alia ecclesia collegiata seu parrochiali nostre diocesis et iurisdictionis: vbi plures sacerdotes et clerici cõsueuerunt residere. missa maior iusto inpedimento cessante put cõsueuit hora debita singulis diebus cum cantu siue nota debeat celelebrari. Matutinalia autem et vespertinalia diuina officia in eisdẽ et potissime in nostra kathedrali ecclesia modo simili cum honestate debita celebrentur. In qua horis omnibus supradictis prebendarios ecclesie nostre volumus interesse. In dignitatibus autem psonatibus et canonicatibus constitutos vt in his intersint frnalit amonemus et ut saltem misse maiori et vespertinali officio interesse debeant eos hac constitutione firmiter cohartamus. ¶ In quibus autem diebus et quibus vestibus ecclesie nostre ministri vti debeãt constitutõni scripte in eadem ecclesie et consuetudini cõmittimus relinquendum. Item precipimus q in talibus ecclesijs corpus xpi pro infirmis crisma et oleum sanctum sub claui et firma custodia et vase mnndo debeant conseruari. ¶ Et vt liberius diuinis officijs intendatur Res prophanas videlicet Archas et alia vtensilia seu vasa vacua aut plena in ecclesijs teneri prohibemus

nisi tempore hostilitatis quod non credimus diebus nostris euei re. Posita vero in ipsis et locata infra vnum mensem cessante hosti litate precipimus amoueri. Transgressoresque pena debita puniendos

Quales sunt promouendi ad ordies

Quales sunt promouendi ad ordines et qua pena puniantur presentati et presentantes contra formam huius constitutionis. Constituimus etiam quod hi qui sunt ad sacros ordines promouendi nobis aut suffraganeo nostro ante diem sue ordinationis debeant per suos presentatores presentari et examinari prout esse solet. Et tales qui sunt legitime etatis et honeste vite ac de legitimo matrimonio nati et qui bene sciant legere et cantare et in primitis sint aliqualiter instructi non irregulares: non coniugati: non bigami: non serui: nisi forte essent manumissi non corpore viciati. Patenter autem morbum caducum habentes seu demoniaci aut simoniaci uel furiosi uel homicide uel incestuosi uel periurij uel qui publice adulterium commiserunt. uel qui solennem penitentiam peregerunt aut in alijs criminibus facinoribus enormibus fuerunt repti laborantes aut alias canonicum impedimentum habentes quos omnes prohibemus ad ordines promoueri. nec ad aliquem titulum ecclesiasticum admitti. Alioquin tam presentans quam presentatus a beneficio ecclesiastico et executione sui beneficij nouerint se suspensos.

De vsurpantibus iura.

De vsurpantibus iura et iurisdictiones bona mobilia uel imobilia ad dominum archiepiscopum capitulum uel ecclesias uel hospitalia pertinentia et de penis ipsorum et tributariorum recipientium tributa a clericis uel religiosis. Preterea quia effrenata cupiditas in plerisque adeo dominatur quod vetita vsurpant et recipiunt aliena. Ex hoc vehementer compellimur ut eorum conatus inquantum possumus effrenemus. Ea propter sanxione presenti salubriter ordinamus. Ut nulla secularis seu ecclesiastica persona vniuersitas siue collegium bona mobilia seu imobilia aut iura perpetua iurisdictiones honores ius eligendi uel conferendi aliquam ecclesiam rectoriam uel prebendam adquemlibet locum venerabilem aut ad nos uel ad mensam nostram archiepiscopalem quouis modo uel titulo aut ad fratres nostros de capitulo pertinentijs aut ecclesiam aliquam uel hospitale seu alium primum locum vsurpare impedire directe uel indirecte uel

inuadere aut alias occupare p̄sumat aut violent᷑ detinere ⁊ spo liare ip̄m possessiōem iuris pcipiendi aliquas possessiōes census an nuos decimas fructus singulares. Deniq̄ personas q̄ facere temta uerint ꝯ predictam uel in aliqua sui p̄te, facto uel mandato aut ex presso ꝯsilio uel consensu excōicatōis sn̄ia innodamus. Uniuersita tes autem et collegia terrasq̄ ⁊ loca eoꝝ supponi volumus ecclesia stico interdicto. Si contra hoc duxerunt attemtandi. Illos quoq̄ qui temeritate ꝓpria pluries requisiti soluere cōtemserint venera bili loco uel mense nostre seu fratrum nostroꝝ aut alterius earum decimas pensiones census fructus consuetos decreuimus excōica tionis vinculo innodatos: qui cum ligati fuerint relaxari non debe ant donec p̄dictas aut alicui p̄dcōꝝ fuerit de his iuribus suis ⁊ i iu ris integralit᷑ satisfactum uel satisfaciendo idonee cautū. Itē amo nemus p̄mo secūdo tertio ⁊ p̄eptorie omnes tributarios tam su per portibus seu aquaruꝫ transitu q̄ȝ alijs passibus nostre diocesis ⁊ iurisdictionis existens aut eoruꝫ vicegerentes quatenus tributū a sacerdotibus ⁊ clericis ac a religiosis q̄buscūq̄ aut rebus eoꝝ nisi causa merciū deferendarum ⁊ specialiter ad sinodum venientium exigere aliquatenus non presumant q̄ si fecerit eos ip̄o facto excō municatōis sn̄ia innodam⁹ a qua nisi satisfactione impēsa nulla te nus absoluantur.

De pena non confirmatorū

De pena nō ꝯfirmatoꝝ in beneficijs. Item excōicam⁹ oēs ⁊ singulas p̄sonas ecclesiasticas nobis subiectas que eccles as siue aliqua ecclesiastica beneficia de manu receperūt lai coꝝ cōtemptis his ad quos ipsorum beneficiorum confirmatio vl' dispositio pertineret. Sciant etiam tales qui absq̄ inst tutō ne canonica modo p̄misso ecclesias assequuntur nullam se recipe potestatem absoluendi uel ligandi seu alia ecclesiastica sacramēta ministrandi. ⁊ hi qui solum vere dei populū decipiunt ⁊ se damna biliter illaqueant. Sed ut hec facere possint oportet ut nostram vl' alioꝝ ad quos spectat auctoritatē obtineant ⁊ requirāt.

De penis nō residentiū in b̄n̄ficijs

E penis non residentium in b̄n̄ficijs suis. Et q2 ꝓp̄t defe ctū residentiū ministroꝝ frequent᷑ ecclesie ipse damna pati unt ⁊ multa exinde ꝓueniūt p̄icula animarū in hac p̄senti sinodo publice ⁊ pemptorie. p̄latos rectores canonicos clericos et

bñficiatos quoslibet nr̃e ciuitatis ꝛ diocesis ꝛ iurisdictionis amo/
nemus ut infra sex menses a die pñtis amonitõis ꝯputãdos ad su/
as ecclesias ꝛ ad bñficia q̃ in nr̃a ciuitate ꝛ diocesi uel iurisdictione
obtinent reuertant̃. Facturi deinde continuã residentiã apud illas
alioq̃n ipsos ex nunc a bñficijs ecclesiasticis uel ecclesijs suspendi/
mus in his scriptis. Priuantes eosdem si suspensionẽ ipsã sustinue
rint infra mensẽ: nisi ab ipsa residentia legitimo ipedimẽto uł dispẽ
satõe canonica excusent̃ aut hm̃oi psone nobiscũ seu al's de nr̃o bñ/
placito ex cã ratõnabili ꝯmorent̃ de q̃bus nobis aut vicario nostro
volumus fieri plenã fidem.

Contra absentes

Ontra abs̃ntes pñti quoq₃ sanxione inuiolabilit̃ ordinam⁹
q₂ oẽs ꝛ singuli q̃ in nostra ciuitate uel diocesi bñficia eccle
siastica assequunt̃ in ipsis ecclesijs in q̃bus eadẽ obtinebũt
in futurã residentiã faciant psonalẽ nõ p vicarios s₃ p seipsos faci/
entes residentiã in eisdem q̃ ß facere ꝯtẽpserit extunc eisdem bñfi/
cijs post amonitõem hic ꝯtentã eosdẽ decreuimus fore p̃uatos: ni/
si p dispensatõez aut iustã aut aliã rõnabilẽ cãm excusent̃ a nõ resi/
dentia ãndicta. Insup oẽs dispensatões a nostris p̃decessoribus cõ
cessas sup non residẽn quibuscũq₃ in pñti sinodo reuocamus.

Qualiter testamenta fiunt.

Ualiter testamenta fiant in pñtia sacerdotis prochialis ꝛ
in scriptis ꝛ de pena tales impedientes. Ceterũ q₂ nihil ẽ
qđ magis debet̃ hominibus q̃₃ ut eoꝝ vltime volũtatis eu/
logia impleantur. Statuimus ꝛ mandamus q₂ quicũq₃ de nostra
ciuitate diocl ꝛ iurisdictõe de bonis suis disponere aliq̃d voluerit
seu testari rectorẽ seu capellanum ecclesie intra cuius degit prochi
am tanq̃₃ psonam que eidem ꝯditõem ꝛ ꝯsciam non credit̃ ignora
re ꝛ qui illi viuenti sacramenta ecclesiastica ministrauerit omnino
ipso presente maxime pro anima sua leganda ꝛ ordinanda ordinet
ꝛ disponat ꝛ per quam dirigi solet uel poterit in his que ad salutẽ
aie ipsius ptinebant. Cuius dispositio ꝛ ordinatio ubi est possibile
conscribat̃ p mẽoria futurarũ. Ne defũctoꝝ voluntates plus progẽ
tur. Si quis ãt directe uel indirecte dispõni vltime voluntatis recto
rẽ seu capellanum ecclesie p̃hibuerit interesse uel ipsum testatorẽ
in scriptis testari uel voluntatem taliũ vltimã occultauerint in ipos
sñiam excõicatõis pmulgamus. monentes insup tenore p̃sentiũ iu
dicẽ ꝛ iuristos ciuitatũ opidoꝝ castroꝝ ꝛ locoꝝ ꝛ alioꝝ quorũcunq₃

ciuitatis diocesis ⁊ iurisdictõis nostre ne statuta eidē monitões pcepta seu mandata ꝯ pñtem nr̄am ꝯstitutõem faciant. ⁊ si qua uel si quos fecerint infra sex dies a publicatõne p̄sentiuȝ debeant reuocare. Necnon etiam p predecessorem aut p̄decessores ipsoꝝ facta ⁊ factas ꝙ si non fecerint in ipsos ⁊ quoslibet ipsis utentibꝰ sñiaȝ excõicationis ferimus in hijs scriptis. Presentē āt ꝯstitutõem i quolibet die dñico in vr̄is eccelsijs publicetis ⁊ ad noticiā ppl'i ꝯducat.

De testamentis

Quod relicta ad pias causas ⁊ male ablata infra sex menses executõni mandent̄ executores non facientes sunt excõicati. Utiliter puideamus quoslibet peremptorie amonentes tam heredes q̄ȝ executores ⁊ fideicõmissarios p̄sentes ⁊ futuros vltimaꝝ voluntatum ꝙ in relictis pias causas pro aiaruȝ salute ac peccatoꝝ remedio pauperibus ecclesijs ac hospitalibus ⁊ restitutõnibus male ablatorum siue certa fuerit siue incerta legata seu relicta vltra sex menses soluere non retardent. de quibus taleȝ generalem fieri volumus in ecclesijs vestris amonitõnem super istis ꝯfacientes excõicationis sñiam incurrere volumꝰ ipso facto. Et nihilominus ad soluendum cõpelli que modo premisso sī disposita ⁊ ēt ordinata. Presentem autem constitutionem diebus festiuis publicari mandamus.

De excõmunicatis visitandis

Mandatū generale volumus insup oēs excõicatos interdictos ab oibus regularibus ⁊ secularibus exemptis ⁊ non exemptis in diuinis officijs ⁊ sacramentis ecclesiastic euitari quia nullis possunt super hoc p̄uilegijs apl'icis tueri. Qui vero ꝯfacerint scienter uel tales ad ecclesiasticā sepulturā receperit aut celebrare in ecclesia interdicta presumpserint penas suspensionis ab ingressu ecclesie ⁊ pticipatõe sacrametoꝝ a canone indicta ꝯhāt ipso fcõ. Si capitulū uel ꝯuentꝰ aut maioꝝ ps ipsius sit in culpa qui autem interdicti uel excõicati uel in ecclesijs interdictis scient̄ diuina officia celebrare p̄sumpserint irregularitatē incurrunt. Sup qua nõ nisi p sedē apl'icam dispensari pōt.

Sequuntur constitutões alie.

Dionisius dei ⁊ apl'ice sedis gr̄a archieps Strigonieñ lociq̄ȝ eiusdē comes ppetuꝰ p̄masq̄ȝ ⁊ ocē apl'ice sedis legatꝰ natꝰ ⁊c. q̄ñ itl'lexiꝰ quorūð tpaliū dñoꝝ ac iudicu secl'ariū maxīe ciuitateñ

ꝙ reꝑhensibilius est etiam ecclesiasticoꝝ virorum plebanoꝝ seu ec
clesiarum rectorum ꝑsumptuosa temeritas inoleuit. Qui iurisdictõ
nem spūalem sancte metropolitane ecclesie Strigonieñ in suis co
mitatibus ⁊ parrochijs impedire uel potius in animarum suaruꝫ
dispendium anichilare ⁊ vsurpare attētant litigantes sua iura in
sede metropolitana ꝓsequi debentia ⁊ retrahenda impediendo ꝓ
hibendo Ita ꝙ alite seu questione desistere compellaẗ. Ueruꝫ quia
nouis superuenientibus morbis noua conuenit antidota preparari
⁊ varia experimenta morboꝝ varia congruit remedia inuenire.
Nos iusticiam nostram et ꝑdicte Strigonieñ ecclesie cuius regimi
ne et gubernatio in spiritualibus ⁊ tempalibus ꝑ sedem aplicā no/
bis est concessa nolentes negligere qui alios nostros subditos ĩ sua
iusticia confouemus ꝑsenti sinodali constitutõne sanximus ⁊ ꝺ iu
re statutum esse ostendimus. Ne quis de testamentis dotalicijs q̄r
tis puellaribus ⁊ rebus paffernalib⁹ ⁊ alijs causis ecclesiasticis co
gnoscere uel iudicare ꝑsumat sine nostra uel vicarij nostri licentia
speciali in ciuitatibus diocł. iurisdictõne nostris neqꝫ ad forum ec
clesiasticum recurrentes super causis que ad Strigonieñ ecclesiaꝫ
de iure uel ab antiquo consuetudine pertinere noscuntur ad desi/
stendum uel in foro seculari de questionibus hmõi litigandis qui/
buscū qꝫ directe uel indirecte palam uel occulte compellat seu cō/
pelli faciat uel per se uel per alium seu alios impediat quomin⁹ in
sede Strigonieñ querulantes de causis que ut ꝑmissum est ad co/
gnitõem pertinent sedis eiusdem possunt iusticiam libere obtinere
Nec ad ꝑdicta impedimenta faciēda dent auxilium consilium uel
fauorem. Si quis vero contra ꝑsumserit excõmunicatiõi se ipso fa
cto nouerit subiacere a qua nisi tam ecclesie Strigonieñ ꝑnotate
cuius cognitio fuerit impedita uel iurisdictio vsurpata quā parti q̄
turbata in ꝓsecutõe sui iuris fuerit ⁊ iniuria damnis expensis ⁊ in
teresse peundem integre prius fuerit satisfactum nullatenus absol
uatur. Uolumus autem ut ꝑsentis constitutionis forma per ple
banos ciuitatum ⁊ insignium locorum seu opidorum conscribatur
ut ꝑ eorūdē ꝑdicatores dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis infra missarū solēnia
⁊ in ambone publice ⁊ iniūgentes ipsis ibi sub pena excõicationis
illud firmiẗ obseruari. De Religiosis.

Ionisius miseratione dia scē Strigonieñ eccľe Archieps ⁊c̄
Uniuersis ⁊ singulis abbatibus ꝑoribus ꝑpositis archidia
conis sub iurisdictõe spūali Strigonieñ vbilibet ꝯstitutis
⁊ exñtib⁹ Salutē in dño Pastoraľ cura sollicitudis nos inducit ut

abusionibus quas nōnulli religiosi mēdicantes ꝛ eleymosinarum
questores in suis questibus ꝑponūt ut simplices decipiant ꝛ auruz
subtili ꝛ fallaci potius ingenio extorqueant ab eisdem· cum in ani/
marum cedat periculū ꝛ scandalū plurimoꝝ viam ꝑut ē nobis pos
sibile ꝑcludamus iuxta sacroꝝ canonum instituta subditis nr̄is
duximus ꝓhibendam ut tales nullatenus populo ꝑdicare aut con
fessiones audire uel questuare vllo mō ꝑmittant nisi nostras vl' vi
carij nostri litteras exhibuerint per quas pateat ipsos ꝑlatos ipso
rum audiendi confessiones ꝛ v̄bū dī ꝓponēdi iuxta iuris formam
nobis uel vicario nostro fore representatas ꝛ alia in quibus instāt
de iure posse adimplere. Nam sicut ad nostrum ꝑuenit auditum nō
sine multa temeritatis audacia ꝛ deceptōne multiplici aīarum in
dl'gentes ꝓplo ꝓprio motu de facto cōcedunt super votis dispensa
tū a plurijs ꝛ homicidijs ꝛ peccatis alijs sibi confitētes absoluūt
male ablata incerta data sibi aliqua pecunie quātitate remittunt
tertiam uel quartam ꝑtem de pnījs iniūctis relaxant animas tres
uel plures parentū illorum qui elymosinas eis cōferunt de purga
torio ut asserunt mēdaciter trahunt. ꝛ ad gaudia paradisi ꝑducāt
Confratribus ipsoꝝ ꝛ bn̄factoribus remissionem plenā' pctoꝝ idul
gent Et aliqui ex ipsis eos a pena ꝛ a culpa vt eorum v̄bis vtamur
absoluunt. Nos abusos huiusmodi per quos censura vilescit eccle
siastica ꝛ clauium ecclesie auctoritas deducitur in contēptum oī/
mode aboleri volentes tenore p̄sentiuz subditis nostris ꝛ eorum
cuilibet ꝑcipimus ꝛ sub excōmunicationis pena ꝑcipiendo māda
mus vt si quem de predictis cuiuscunqꝫ conditionis ordinis reli/
gionis uel status existant sine litteris nostris aut vicarij nostri pꝰ
presentem sinod concess cum omēs ꝛ singulas per nos aut vicariū
nostruz hactenus concessas ex tritis iustis ꝛ rationabilibus cau/
sis reuocamus si quos eorum reperierint questuare predicare aut
confessiones audire. Equos eorum ꝛ vniuersa bona que secum de
ferunt ꝛ habent eorum liberis dimissis ꝑsonis ꝛ nobis uel vicario
nostro representent attestando insuper auctoritate nostra quecū/
qꝫ ex ipso questu acquisita ꝛ penes quoscunqꝫ dꝑosita per ipsos fu
erint. Ut autem animarum periculis quas tales questores et
mendicantes suis deceptionibus decipiunt prouideatur ꝛ teme/
ritas talium compescatur Volumus ꝛ mandamus ut presentem
nostram constitutionem diebus solennitatibus in pulpitu seu am
bone populo publicent ꝛ ad intellectum ipsorum de verbo ad ver/
bum clare deducant hortamur vos omēs ꝛ singulos suprascꝑtos

ac per viscera mie iesu xpi obsecramus in domino. Nibilominus vobis districte pcipiendo mandamus quatenus pro diuina reuerētia fratres et pfessores ordinum quorūlibet et questuarios alios litteras nostras aut vicarij nostri deferen̄ super predictis habentes affectu beniuolo cōmendatos fratribus aūt questuarijs ipsis non difficiles graues et duros aut asperos. sed potius fauorabiles ppitios ac benignos et pios et liberales vos studeatis exhibere et eos q̄bus incerta mendicitas victum prebet impendendis elemosinis a xpi fidelibus nullatenus impedire nec eis licentiam aliquo modo denegare uel portōem questus seu mēdicitatis audeatis postulare Hortamur tn̄ tenore p̄sentium religiosos mendicantes ut q̄rtuz p rochialibus sacerdotibus iure taxatā sine fraude et dolo ipsius soluere debeant. Ne querelis ipsoꝝ prochialium affligamur. Et pax ipo iure in dicta forma et stabilita existat cum non nisi tempore pacis ipsius pacis auctor bene colatur. hortamur ipsos religiosos ne i ecclesijs seu locis iterdictis diuina debeāt celebrare. Et si ꝯfecerit per penas a iure statutis ꝯ ipsos et alia iuris remedia pcedemus.

De officio archidiaconorum

E officio Archidiaconorum Cum propter diffusam archiepiscopatus nostri iurisdictōem et dioc sub d toꝝ nostroruz notitiam habere nequeamus et ipsoꝝ status et conditōnes plurimum ignoramus sepeq̄ꝫ contingit. Qd nōnulli clerici vinculo excōicatōis astricti aut apostate seu irregulares uel illegitime nati et alias sacroꝝ ordinū susceptione indigni. Ab hmōi sacros ordies subreptiue et false se faciant pmoueri. Nos volentes animaꝝ ipsoꝝ piculis obuiare presenti constitutione statuimus et ordinamus ut quotienscūq̄ꝫ Archidiaconi archidiaconatus suos visitauerint noīa quorūcūq̄ꝫ archidiaconatus ipsoꝝ qui ad ordines pmoueri voluerint rite et legitime de vita moribus et conditōne ipsoꝝ facto scrutinio in scriptis reducant et registrent. Adueniente quoq̄ꝫ tpe ordinationis ipsi archidiaconi seu vicearchidiaconi ipsoꝝ abn̄tibus ipsis archidiaconis nobis uel suffraganeo nostro repn̄tent ordinandos psonaliter seu p ipsoꝝ archidiaconorum seu vicearchidiaconorum litteras sigillis ipsoꝝ munitas. Si quis autem ordinandoꝝ in hoc trangressor fuerit dato q̄ alias legitime ad suscipiendū ordines poterit pmoueri ipsum ab executione dicti ordinis vsq̄ꝫ ad annuz suspendimus et in tribus florenis auri quorum medietas camere nr̄e

applicetur. Alia medietas archidiacono suo. in cuius archidiaco natu residētiam fecerit seu domicilium habuerit si nobis aut vicario nostro denūciauerit.

De commessationibus

De commessationibus dolentes referimus q̄ nō solum quidē minores clerici verum etiam aliqui ecclesiarum prelati circa cōmessatōes superfluas ⁊ ɔfabulatōes illicitas ut de alijs taceamus medietatē noctis expendunt̄ ⁊ somno residuū relinquētes vix ad diurnū auiū ɔciniū excitantur transeundo vndiq̄ ɔtinue sincopant diuinum officium. ¶ Sunt etiam aliqui qui minime ɔsiderañ q̄ bñficium dat̄ ṗpt̄ officium cēsum seruitutis sue minime psoluunt s̄ʒ paneʒ doloris comedeñ sic illicitꝭ seculariū negociationibus postergatis omnino horis canonicis se immiscet q̄ potius laici q̄ꝫ clici appellari deberēt. Et quod deterius ē diuinis horis in ecclia interesse contēpnunt. Et si quando intsint chori silētiū fugiētes vanis collocutōibus intēdunt dumq̄ʒ auditum ad indebitos smones effundunt aures intētas non porrigunt ad diuina. H̄ autē quantum sunt abbominabilia ⁊ detestabilia sanctoruʒ patrū constitutionibus manifeste edocet̄. Volētes igitur q̄ntum cū deo possumus puidere. H̄ ⁊ similia sub pena excōicatōis d̄ ceto fieri prohibemus. Monētes insup omēs ⁊ singulos bñficia ecclīastica obtinētes necnon in subdiaconatus diaconatꝰ ⁊ psbyteratus ordinibus existētes ut horas canonicas dicē legitimo impedimēto cessāte singulis diebus debeant sub intmiatōe maledictōis etne.

De vsurariis

Equit̄ de vsurariis q̄r vsuraruʒ vorago que aīas deuorat facultates exhaurit ⁊ euacuat ita inuoluit q̄ negocijs alijs ꝑtermissis q̄si licite vsuras exerceāt ⁊ q̄lit̄ vtriusq̄ʒ testamēti pagina ⁊ vtriusq̄ʒ iuris sancione ɔdēnant̄ neq̄q̄ attendat. Jō statuimꝰ q̄ vsurarij ad cōionē non admittant̄ altaris nec ipsoꝝ oblatōnes recipiant nisi satisfecerint illis a quibus extorserant eas uł de satisfaciēdo idoneā ꝑstiterint cautōeʒ. Sʒ si nō restitutꝭ vsuris aut idonea cautōe ꝑstita de ipsis restituendis in manibus parrochialis decesserint ecclesiastica careant sepultura. Si quis autem ipsum vsurariū ecclīastice psūpserit tradere sepulture ⁊ eiꝰ exeq̄is intee nō

restitutis vsuris uel idonea nõ pstita cautione vltra penas in iure contentas in decem ducatis auri' quoꝝ medietas camere nr̃e applicetur. alia medietas archidiacono in cuius archidiaconatu ꝯtrafacientes repit̃ Si tales officiali nostro denũciauerit qb' in vtute scẽ obediẽtie iniũgim' ut de tali cũ visitauerit inq̃rẽ debeãt cũ effcũ

De vsurpatoribus

E vsurpatoribus ecclesiarũ auaricie cecitas damnans ãbitõis improbitas aliquoꝝ aĩas occupantes eos in illã temeritatẽ impellunt ut ꝓprijs terminis non contenti alienos exq̃sitis fraudibus vsurpare conent̃. Cum itaqꝫ ꝑdecessores nr̃os limites ꝓchiarum ⁊ assignatões ꝓuide ⁊ sãcte distincti ⁊ assignati fuerint. Nonnulli tamẽ ecclesijs vacantibus ipsarum ecclesiarum sic vacantiũ iura vsurpant. ⁊ tãqꝫ capellas ipsas penitus sub se habere nitent̃. Cum tñ manifeste constet ipsas fuisse ꝑ se ꝑncipales ecclesias ⁊ iura cimiterij adhuc manifeste apparent sed hoc diuturnitate tpis de alijs iuribus ꝓbare nequeãt. Ex quo plura insurgũt incõuenientia quia limites parrochiarum confundunt̃. Ipsa iura ecclesiarum etiam per laicos vsurpant̃ cum ꝓprijs tales ecclesie careant rectoribus cultus diuinus qui augeri solet uel deberet minuitur nec nõ iura archidiaconorũ ecclesie nostre in kathedratico ⁊ alijs iuribus archidiaconatibus defraudant̃. Quare malicijs hominum q̃bus indulgeri nõ debet ꝓuidere volentes pñti ꝯstitutõne sancimus ut nullus de cetero talia agere presumat omnes illos q̃ secus fecerit snia excõmunicatõis innodamus. Volentes nihilominus ⁊ declarantes. Ut quicũqꝫ fuerit sacerdos seu rector parrochialis tales sub se habens eccclesias de quibus clare probare nõ possit. pro ipsis nihilominus teneatur soluere kathedraticum. Si autem fuerint capelle de quibus manifeste constet pro medietate kathedratici pro qualibet teneatur capella: ut omnes cauillationes ⁊ fraudes auferantur. Propterea cum propter dilationeꝫ temporis plerũqꝫ infantes sine baptismate moriunt̃ pñti constitutione statuimus vt archidiaconi vicearchidiaconi presbyteri ⁊ alij ecclesiarum rectores singulis diebus dominicis et festiuis moneant parrochianos suos vt infantes quantocius possint ad baptizandum deferant et saltem ante octo dies eos baptizare non deferant vltra. Si quis autem contrarie presumpserit facere tũc ei firmissimum teneatis interdictuꝫ tamdiu quãdiu ipsũ baptizare

curauerint. In iurisdictione nostra prauos aboleuit abusus quod pentes quos gignunt ppria psona ex desidia ipsorum opprimunt. Et cum scriptum sit. nemo carnē suā odio hēat pñti constitutōe statuimus quod singulis diebus dñicis archidiaconi vicearchidiaconi presbyteri et alij ecclesiarū rectores publice parochianos suos moneāt et inducant ut infantes in lecto secum nō teneant. Et si oio necessitas vrgeat secū in lecto eos hre cū omni diligētia et dei timore secū hēant et bñ custodiant. Item vltimo monemus et requirimus ex supabundanti oēs et singulos abbates ppositos pores regulares et scolares plebanos et viceplebanos et rectores ecclesiarū parochialium ab hac sancta sinodo absentes exemptos et non exemptos quatenus infra xv. dies ab hac die computandū quos pro primo scdo et tertio termino et canonica monitōe premissa eisdem assignamus qtenus se nobis aut vicario nostro repsentēt allegaturi. Si habuerint causas absentie sue. Alioquin dictis quidecim diebus elapsis in oēs et singulos sniam excōmunicationis ex nunc prout ex tunc et ex tunc prout ex nunc ferimus in his scriptis. Contra quos etiam ad denūciatōnem et grauiora pcedimus et pcedi faciemus put eorum rebellio et contumatia requiret.

Contra Abbates sancti Benedicti recipientes monachos alterius monasterij sine litteris abbatis uel poris eiusdem.

Quoniam al's ut accepimus in sinodo simili p quondam reuerendissimū prem dñm iohannem tunc archiepiscopum pdecessorem nostrum inherendo concilio Constañ. scdm formam iuris cōmunis omnibus et singulis abbatibus et prioribus ordis sancti Benedicti ac ceteris ecclesiarū rectoribus fuerit sub grauissimis penis inhibitum. ne aliquis abbatum priorum psertim sancti Benedicti monachos eiusdem ordinis sine licentia Abbatis sui nominatim et litteratorie concessa recipere et recolligere auderet: nec eos cum proprietate rerum mobilium retinere auderet sub pena que pro maiori excessu venit imponenda iuxta institutiōem ordinis sancti Benedicti. Tamen quidem abbatum uel priorum predictorum et etiam sacerdotum secularium uel ex iuridica relatione prochdolor percepimus. predictam ordinatōem et statutum sub dissimulatōne pertranseuntes non considerantes etiam qntum religio sancti Benedicti ex monachorum tali euagatione et pprietatis retentōe scandalizetur. Passim alterius claustri aut mōasterij

monachos sine litteris sui abbatis cum habitu etiam sancti Bene
dicti adulterato sciẽtes eos proprietarios recipiunt ⁊ acceptant i
scandalum totius regularis obseruantie ⁊ animarum suarum dã/
nationem. Idcirco dictam ordinationem ⁊ statutum renouantes
districte precipimus ⁊ mandamus Omnibus ⁊ singulis abbatibus
⁊ prioribus dicti ordinis sancti Benedicti nostre diocesis aut iuris
dictionis spũalis necnon singulis alijs sacerdotibus ⁊ ecclesiaruz
rectoribus regularibus ⁊ secularibus ꝙ deinceps nullus ipsorum
monachorum alterius monasterij eiusdem ordinis ꝓprietariũ ⁊ si
ne lr̃is ut p̃mittitur nominatim exp̃ssis abbatis sui recipere ⁊ ac/
ceptare audeat. Contrafacientes autem ex tunc ꝓut ex nunc ⁊ ex
nunc ꝓut ex tunc tenore presentiũ suspendimus a diuinis. nibilo/
minus autẽ contra tales receptores ⁊ acceptores taliuz monacho
rũ ad ptes instañ. ꝑ sedẽ nr̃az iusticiã imptiri p̃cipimꝰ ⁊ admĩstramꝰ

De festiuitatibus colendis

Ps dionisius ⁊c̃. Ut circa festiuitates celebrandas i no
stra ecclesia Strigonieñ ⁊ diocesis concors ⁊ ꝑpetua cõ/
cordia habeatur Statuimus ut in subscriptis diebꝰ cle/
rici ⁊ laici debeant a seruilibus opibus abstinere.

	Januarius habz dies xxxi	
Primus	Item circumcisio domini	p̃ma die Januarij.
	Epiphainia domini	vi. die.
	Conuersatio sancti pauli	xxv. die.
Secundus	Februarius habet dies	xxviij.
	Purificatio scẽ marie	scd̃a die februarij.
	Mathie apostoli.	xxiiij. die februarij.
Tertius	Martius habet dies	xxx.
	Gregorij pape	xij die marcij.
	Anunciatio marie v̓ginis.	xxv. die marcij.
Quartus	Aprilis. hz dies	xxx.
	Festuz gloriosi pontific̄ ⁊ martir̄ Adalbti pij p̃roni nostre ecclesie Strigonieñ.	xxiij. die aprilis.
	Georgij martiris	xxiij. die ap̃lis.
	Marcij euangeliste.	xxv. die aprilis.

Itẽ festũ resurrectõis dñi cũ duobꝰ diebꝰ sequẽtibꝰ Ascẽsiõis eiusdẽ
⁊ Penthẽs cũ duobꝰ diebꝰ sequẽtibꝰ ⁊ festũ scẽ trinitatis ⁊ corpis xp̃i.

Quintꝰ	Maius habet dies	xxxi.
	Philippi ⁊ Jacobi apploꝝ	p̃ma die may.

	Inuentio scē crucis	iij. die may.
Sextus	Junius hz dies	xxx.
	Johannis baptiste	xxiiij. die iunij.
	Ladislai regis	xxvij. die iunij.
	Petri ⁊ Pauli apostoloꝝ	xxix. die iunij.
eptimus	Julius hz dies	xxxi.
	Visitationis marie	ij. die iulij.
	Margarethe v̓ginis.	xiij. iulij.
	Maria magdalene	xxij. iulij.
	Jacobi apostoli	xxv. iulij.
Octauus.	Augustus hz dies xxxi.	
	Transfiguratōis dn̄i	vi. die augusti.
	Laurencij martiris	x. die augusti.
	Assūptōis btē v̓ginis	xv. die augusti.
	Stephani regis	xx.
	Bartholomei apl'i	xxiiij. die augu.
Nonus	September hz dies	xxx.
	Natiuitatis btē v̓ginis	viij. die septembris.
	Exaltationis scē crucis	xiiij. die septēbris.
	Mathei apl'i ⁊ euangeliste	xxi. die septembris
	Michaelis archangeli	xxix. die septēbris.
Decimus	October hz dies	xxxi
	Luce euangeliste	xviij. octobris.
	Simonis ⁊ iude aplo'ꝝ	xxviij. octobris.
Undecimus	Nouember hz dies	xxxi.
	Omniū sanctorum	pma die nouembris.
	Sancti emebrici ducis	qnta die nouembris.
	Martini confessoris	xi. die nouembris.
	Elisabet vidue	xix. die nouembris.
	Katherine v̓ginis	xxv. die nouembris.
	Andree apostoli	xxx. nouembris.
Duodecimus	Decēber hz dies	xxxi.
	Nicolai episcopi ⁊ confessoris	vi. die decembris.
	Conceptionis beate virginis	viij. die decembris.
	Thome apostoli	xxi. die decembris.
	Natiuitatis xp̄i	xxv die decembris.
	Stephani pthomartiris	xxvi. die decembris.
	Johannis apl'i ⁊ euangeliste	xxvij. die decēbris.
	Sanctorum Innocentū.	xxviij decembris..

Finis.